

HRANT DİNK VAKFI
HRANT DINK FOUNDATION
ՀՐԱՆԴ ՏԻՆԷ ՀԻՄՆԱԲԿ

HEINRICH BÖLL STIFTUNG
DERNEĞİ TÜRKİYE TEMSİLCİLİĞİ

manşeti komşuda atalım!

Türkiye-Ermenistan Gazeteci Diyalog Programı 2012

manşeti komşuda atalım!

Türkiye-Ermenistan Gazeteci Diyalog Programı

- **Hrant Dink Vakfı'nın Heinrich Böll Stiftung Derneği** işbirliği ile **2009**'dan beri uyguladığı program, Türkiye ve Ermenistan'daki gazeteciler arasında bağları kuvvetlendirmeyi ve iki ülke arasındaki haber alma ağlarının doğru yollardan kurulmasına katkıda bulunmayı amaçlıyor.
- Programın 4. senesinde, **Türkiye'den 10** kişilik bir **gazeteci** grubu **3 Mayıs – 9 Mayıs 2012** tarihlerinde **Ermenistan'ı** ziyaret etti.
- Ermenistan'da 6 Mayıs'ta gerçekleşen genel seçimleri yerinde izleyen gazeteciler, seçim öncesi ve sonrası gözlemlerini okuyucu ve izleyicilerine sıcağı sıcağına komşu ülkeden aktardılar.

manşeti komşuda atalım!

Türkiye-Ermenistan Gazeteci Diyalog Programı

2012 Ermenistan Programı Katılımcıları

- Belma Akçura – Milliyet
- Can Ertuna – NTV
- Celil Sağır – Today's Zaman
- Elif Özgen – CNN Türk
- Emre Ertani – AGOS
- Fadime Özkan – Star Gazete
- Hilal Kaplan – TVNET
- İnan Gedik – Habertürk
- Murat Aksoy – Yeni Şafak
- Tarık Işık – Radikal

manşeti komşuda atalım!

Türkiye-Ermenistan Gazeteci Diyalog Programı

Görüşülen Kişi ve Kurumlar

3– 9 Mayıs 2012

- Civilitas Vakfı, Salpi Ghazarian
- Yerkir Media, Gegham Manukyan
- Regional Studies Centre, Richard Giragosian
- Civilnet TV, Karen Harutyunyan
- GALA TV, Vahan Khatchatryan
- Asbarez Gazeteciler Klübü, Levon Barseghyan
- Soykırım Müzesi Enstitüsü, Hayk Demoyan
- Gümrü Şehir Araştırmaları Merkezi, Ashot Mirzoyan
- Ermenistan Parlamentosu Başkanı Samvel Nikoyan
- Cumhuriyetçi Parti Grup Başkanı Galust Sahakyan
- Müreffeh Ermenistan Partisi, Vartan Oskanian
- Miras Partisi Başkanı Raffi Hovhannisian
- Ermeni Devrimci Federasyonu Daşnaksütyun Partisi Genel Sekreteri Giro Manoyan
- AGİT Yerevan Ofisi
- CIVIC Forum, Marish Manucharyan
- 5th Floor, Aleksey Manukyan

manşeti komşuda atalım!

Türkiye-Ermenistan Gazeteci Diyalog Programı

- Ziyaret boyunca medya kuruluşları, siyasetçiler, akademisyenler, sivil toplum kuruluşları da dahil en az **16 farklı kurum ve kişi ziyareti** yapıldı.
- Resmi kurum ziyaretleri yanı sıra, seçim öncesi 2 siyasi partinin mitingi ziyaret edildi.
- Civilitas Vakfı'nın desteği ile programa katılan gazeteciler için bir **seçim izleme merkezi** oluşturuldu. Gazetecilerden bir kısmı oy kullanma istasyonlarını ziyaret ederek sandık başında oy kullanan Ermenistanlılarla görüştü.
- Civilnet TV'nin sağladığı lojistik destek ve altyapı imkânları sayesinde, **Türkiye ile canlı yayın bağlantısı** kuruldu.
- Program katılımcıları seçim sonrası, seçim gözlemcisi **AGİT** tarafından düzenlenen **basın toplantısına** katıldılar.
- Başkent Yerevan'ın yanı sıra, **Etchmiadzin, Khor Virab, Zvartnots** ve **Gümrü** ziyaret edildi.

manşeti komşuda atalım!

Türkiye-Ermenistan Gazeteci Diyalog Programı

- Program sonrası yazılı basında **Habertürk, Milliyet, Radikal, Star Gazete, Today's Zaman, Agos** gazetelerinde **22 köşe yazısı ve haber** yayınlandı.
- Program sürecince, **CNN Türk, Habertürk** ve **NTV** televizyon kanallarından Ermenistan'a canlı yayın bağlantıları yapılarak, seçim öncesi – seçim günü ve sonrası bilgiler aktarıldı.
- **NTV**'de seçim haberi dışında Ermenistan-Türkiye sınırında bulunan ve sınırın kapatıldığı 1993 yılından beri Kars'tan trenlerin gelmesini bekleyen tren istasyonunun haberi ayrı bir haber olarak ekrana geldi.
<http://video.ntvmsnbc.com/19-yildir-beklenen-tren.html>
- Yazılı ve görsel haberlerin yanı sıra, program katılımcılarından Can Ertuna, Celil Sağır, Elif Özgen, Fadime Özkan, Hilal Kaplan, Tarık Işık, Emre Ertani program esnasında **sosyal medyayı** da kullanarak, Ermenistan'la ilgili kişisel izlenim ve haberlerini binlerce takipçi ile paylaştılar.

manşeti komşuda atalım!

Türkiye-Ermenistan Gazeteci Diyalog Programı

Ermenistan
yarın sandık
başına gidiyor

TARIK IŞIK / ERİVAN

'Ermeniler de Türkleri anlamaya çalışıyor'

'5-10 YIL
ÖNCE BUNLARI
KONUŞAMAZDIK'

SOKAĞA ÇIKMA SIRASI
DEMOKRAT ERMENİLERDE

FADİME ÖZKAN

► fozkan@stargazete.com

Sınırımızdaki en uzak ülke

ERİVAN

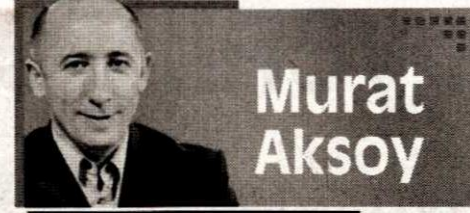
Türkiye tüm dünya ile birlikte Fransa ve Yunanistan'daki seçimlere kilitlemişken "yakınıımızdaki en uzak komşumuz" olan Ermenistan'da da genel seçimler oldu. Her

iki yakın halk iki uzak komşu

ERMENİSTAN

Başlık Hrant Dink'in ölümünden sonra Hrant Dink Vakfı tarafından yayınlanan kitabının adı. Vakfın davetlisi olarak bir grup gazeteci ile Ermenistan'dayız. Burada bulun-

yetlerini dikkate alıyor görünse de, protokolleri dondurmasının sebebi Ortadoğu ve Kafkaslar başta olmak bölgede yaşanan değişimler. Türkiye kendini bu bölgede "ovun

Murat
Aksoy

maksoy@yenisafak.com.tr

manşeti komşuda atalım!

Türkiye-Ermenistan Gazeteci Diyalog Programı

Galust
Sahakyan

'Türklerin acısını paylaşıyoruz'

Cumhuriyetçi Parti Meclis Grup Başkanı Galust Sahakyan, "1915'teki olaylar sırasında ölen Türklerin acısını da paylaşıyoruz. Ancak planlanmış bir soykırımla olaylar sırasında ölenlerin birbiriyle karşılaştırılması doğru bir şey değil" diye konuştu.

Habertürk - İnan Gedik, Ermeniler de Türkleri anlamaya çalışıyor, 07.05.2012

manşeti komşuda atalım!

Türkiye-Ermenistan Gazeteci Diyalog Programı

Samvel Nikoyan'ın 'memleket' özlemi

Ermenistan'da yaşayan Ermenilerin yüzde 75'inin Anadolu kökenli olduğu ifade ediliyor. Tamamı tehcir öncesinde ve sonrasında ya 'doğrudan' ya da Suriye, Lübnan ve Avrupa ülkeleri üzerinden Ermenistan'a göç etmek zorunda kalmış. Ailesi sonradan Ermenistan'a göç edenlerden biri de Meclis Başkanı, Samvel Nikoyan. Ailesinin 1828 yılında Eleşkirt'in Aruç Köyü'nden Ermenistan'a göç ettiğini anlatan Nikoyan, "Biz Ermeniler kendi ara-

Nikoyan, Tarık Işık'a konuştu.

mızda konuşurken Ermenistan'daki farklı şehirleri saymıyoruz. Karşılıyoruz, Erzurumluyuz diyoruz. Eleşkirt-

liler olarak Ermenistan'da bağlarımızı kopartmamaya çalışıyoruz. Şimdi köyümüzde Kürtler yaşıyor. Aradan yaklaşık 200 yıl geçmiş, biz 3 kardeşin torunlarıyız. Ama halen birbirimizle görüşüyoruz. Akrabalarından bazıları sonradan köyümüze gittiler. Bana hediye olarak da bir kâğıt içinde köyümüzün toprağından getirdiler. Ben tabii ki atalarımın yaşadığı köye gitmek isterim" dedi. Miras Partisi'nin Başkanı Raffi Hovannesyanyan ise Erzurum kökenli.

manşeti komşuda atalım!

Türkiye-Ermenistan Gazeteci Diyalog Programı

'Türklerin anıtı dikilsin'

Galust Sahakyan ise 1915 olayları sırasında çok sayıda masum insanın hayatını kaybettiğini söylerken Türklerin de acısını paylaştıklarını belirtti. Sahakyan "Soykırıma uğrayan Ermeniler ile Ermenilerin kendilerini savunması sırasında hayatını kaybeden Türklerin aynı kefeye konulmaması gerekir" ifadelerini kullandı. Sahakyan AB üyeliği

hedefleyen Türkiye'nin sınır kapısını açması gerektiğini belirtirken "Türkiye bunu uygulamayacağını resmen açıklasın biz de yolumuzu çizelim" dedi. Soykırım ve Karabağ'ın ilişkilerin başlaması için bir engel teşkil etmediğini söyleyen Sahakyan, "Ancak bir dayatma olursa bunlar bizim

için Türkiye ile ilişkilerin başlamasından daha önemli" diye konuştu. Raffi Hovannesyanyan'dan da ilginç bir öneri geldi. Hovannesyanyan, 1915'teki olaylar sırasında çok sayıda Türk'ün canları pahasına Ermenilere yardım ettiğini belirterek "Bu kişilerin anıtları neden dikilmesin" diye sordu.

manşeti komşuda atalım!

Türkiye-Ermenistan Gazeteci Diyalog Programı

Armenian citizens cast their vote in the parliamentary election at Khnko Aper Library in capital Yerevan on Sunday.

Ermenistan: Anadolu diasporası

Orada bir rölke var uzakta. Gittiğinizde ve gördüğünüzde o kadar da uzak olmadığını fark edeceğiniz bir ülke. En işlek pazarının adı Malatya, en ünlü restoranın adı Antep, mabakalelerinin adı Asapör ya da Nor Marş (Neri Marş), salyonunun adı Yan olan bir ülke Ermenistan. Nüfusunun %70'inin atalarından en az bir tanesinin Anadolu'da olduğu bir ülke... Uzaktık öğrenilen bir şeymiş çünkü, Ermenistan'a gidince öğreniyorsunuz.

Erivan'daki son akşam yemeğinizde, ataları Kayseri ve Sivas'lı olan Salpi Ghazaryan, son sözü almak istedi ve yüreğinden kopanları şöyle paylaştı:

"Bir şeyler söylemek istiyorum ama göze yaşların süzelenini bölse sizlerden şimdiden üzür dilerim. Anılar girip şeyler, sadece size ait olmuyor, yaşantılarıyla kalıyorlar; nesilden nesile geçiyorlar. Anıların en anlamlı büyüdü ben ve ne yazık ki hiçbir güzel anılar değil. Ama yine de adım gibi eminim ki anneannem jüri bu masada olsaydı, boracalı herfiesten çalkı sözlerdi, Türkiye'den gelenlerle beraber daba rahat hissederek kendisini. Ve biz bu gezi sayesinde o kötü anıları yerine güzel anıla-

ran koyabiliş, keşke O da bugün, burada bizimle olabilseydi..."

Salpi Hanım, göze yaşlama hakim olanayarak konuşurken 1915'in iki halk için önemi üzerine düşünüyor. Ermeniler için kuruca unsur olan bu trauma, bizler içinse âlelele bir "kuruca-ışpar". O trauması dışlayarak, yine otuzma üzerine kurulmuş olan bir ülkede yaşıyoruz ama atalarımız biliyorbu. Büyük çoğunluğu sesizliği seçti, küçük bir kesim ise kulağına fısıltıyı bırakarak büyüdü bileri. Örneğin geziye katılan arkadaşların kimisi kendi köylerindeki Ermeni evlerinden bahsetti, kimisi anneannesinin Ermenice bildiğinden hareketle aslında yıllardır güphelemiş olduğu bir gerçeği lakt etti.

Yine aynı yemekte söz alan Stefan Galogyan'ın uzun uzun dinledik o gece, her bir cümlesine dikkat kesilerek. Galogyan, 1980 darbesi sonrası Ermenistan'a göçmüş ve bir yıl içinde vatandaşlığa kabul edilmiş. Türkiye'yi terk etmesinin nedenini sorduğumuzda "Az şey mi gördük çocuğum?" diye soruyor ve ekliyor:

"Hadi 1915'i bir kenara koy. Ben 6 Eylül'ü gör-

hilal.kaplan@yeniisg.org.tr

düm, Yalık Yargısı'ni gövüdü. Nasıl güvenip de kalıydım?" Askeri darbe olmuş. Evini arayacaklar. Kütüphaneler var kalaranlar, ille bir suş bulacaklar. Okumak günah mı? Ama bulacaklar. Dilin üzerindeydik hep, darbe son darla oldu."

1932'de Malatya'da doğan Galogyan, küçük yaşta babasını kaybetmiş. Akademiğini Adapazarı'nda yaptıktan sonra annesi ve kardeşleriyle beraber İstanbul'a göçmüşler. Dedelerinden miras alıp oymacılığında ustalıkla sebebiyle mobilya sektöründe kısa zamanda oldukça ilerlemiş. 6 Eylül günü evine doğru ilerlerken yağmacıların kendii evlerine de oldukça yaklaşıpın oblağınu görmüş. Heyecan içinde eve koşmuş, annesi ve kardeşleri panik içindeymiş. O gün çok sevdiği paraya kıyarak aldığı bir gömlekle almış. Akılhanın gömleği Türk bayrağına çe-

virmele gelmiş. Hemen beyaz kattan bir ay ve yıldız yapıp, gömleği de keserek bayrak haline getirmişler ve canlanma asınıştılar. O büyük yağmadan işte böyle kurtulmuşlar. "O gömleği giymek nasip olmadı, ona yazdım" diye espi yapıp o günü anlatıyor. Bizle üzüliyorsunuz, burak bir gülmeseyle dinlemeye devam ediyorsunuz. Babası Malatya'daki mezarlıkta, annesi ise İstanbul'da. Akademi Türkiye'de kendisi Ermenistan'da yaşasa da "Mutluyum" diyor. "Yaşadıkımız çeşitli şey değil" diyor ekliyor. 1915'e ilişkin resmî tezi anlatmadığı için öğütunun tarih dersinden sınıfı birakılmasından tutun da sokakta ailesiyle birlikte yürürken "gavur" kelimesinin eşlik ettiği küfürlerden aldığı nasibini anlatıyor.

Gezi boyunca gövüştüğümüz hemen herkes Türkiye'de "güzel şeyler" in de olduğunu farkında. Kimi Van Ahıtanı'daki Sup Haç Kilisesi'nin açılışında bulunmuş, kimisi Diyarbakır'da restore edilip tekrar açılan Sup Çitagos Kilisesi'nden haberler almış. Kimi Taksim'deki 24 Nisan anımlarından amutla bahsediyor, kimi azınlık malların izdesinden...

Ermenistan'dan döndük, güzel anılara beraber. Sınırlım bu güzel anılar çoğaltıkça, acılarım üzerinizdeki dayanılmaz ağırlığı da hafifleyecek.

manşeti komşuda atalım!

Türkiye-Ermenistan Gazeteci Diyalog Programı

- Hrant Dink'in veciz ifadesiyle **“iki yakın halkın”** böyle **“iki uzak komşu”** olarak yaşamaya devam etmesi alışılmış bir durum olsa da anormaldir ve bir hal yolunun aranması gerekir. Hele 1915 olaylarının yüzüncü yılı yaklaşırken ve **“yüzyıl dönümü”**nde bizim acılarımızı (iki yakın halkın yani) bize karşı kullanacak bunca fırsatçı varken. Ama en önemlisi, geçmişle yüzleşmek ve adaletle hükmetmek hepimizin boynuna borç iken.

fadime özkan
@fadimeozkan

Takip et

Ermenistan'ın önemli siyasilerle Türk-Ermeni ilişkisizliğinn düğüm noktalarını konuştuk stargazete.com/yazar/fadime-o...
-- fadime özkan (@fadimeozkan)

Yanıtla Retweetle Favorilere ekle

12:12 PM - 14 Mayıs 12 Twitter for Android aracılığıyla · Bu Tweeti yerleştirdi

Emre
@emreertani

Takip et

Ermenistan'da secim propagandasi cok medeni bir sekilde yapiliyor. Darisi Turkiye'nin basina.

Yanıtla Retweetle Favorilere ekle

12:28 AM - 7 Mayıs 12 Mobile Web aracılığıyla · Bu Tweeti yerleştirdi

TARIK IŞIK
@TARIK_ISIK

Takip et

Ermeni yemekleri ve Ermeni müziği... Daha ne olsun... pic.twitter.com/Rv9W9zJE

Yanıtla Retweetle Favorilere ekle

elif özgen
@elifozgen

Takip e

Erivan'da en pahalı evler Ağrı Dağı manzaralı olanlarmış fiyatlar 2-3 kat artarmış... pic.twitter.com/oblObJDL

← Yanıtla ↻ Retweetle ★ Favorilere ekle

Celil Sağır
@csagir

Takip et

Agri dagi nihayet bugun Erivanlılara yuzunu gosterdi. Etkileyici bir manzara. pic.twitter.com/8F3ZyU4y

← Yanıtla ↻ Retweetle ★ Favorilere ekle

powered by Photobucket

Bu medvavi isaretle

fadime özkan

@fadimeozkan

Takip et

Kiminle konussanız önce kendi ailesinin hikayesini anlatıyor ve benim tarihçilerden öğreneceğim bir şey yok diyor. Haksızlar mı?

← Yanıtla ↻ Retweetle ★ Favorilere ekle

2:33 PM - 9 Mayıs 12 Mobile Web aracılığıyla · Bu Tweeti yerleştir

fadime özkan

@fadimeozkan

Takip et

Cetecilerin öldürdüğü türklere dasnaklar bile duyarsız değil. Ama bize yapılanı devlet planlı şekilde yapıyorlar. Haksızlar mı?

← Yanıtla ↻ Retweetle ★ Favorilere ekle

2:56 PM - 9 Mayıs 12 Mobile Web aracılığıyla · Bu Tweeti yerleştir

TARIK IŞIK

@TARIK_ISIK

Takip et

Ermenistan kesinlikle burdan
goruldugu/gosterildigi gibi degil. Orayi
gormeden 1915'le ilgili ahkam kesmek traji
komik.

Yanıtla Retweetle Favorilere ekle

2

RETWEET

8:43 PM - 10 Mayıs 12 Twitter for Android aracılığıyla · Bu Tweet'i yerleştirdi

TARIK IŞIK

@TARIK_ISIK

Takip et

Kars'in Parpi koyunden Gagik'in Erivan'da
ne işi var?

Yanıtla Retweetle Favorilere ekle

1:45 AM - 7 Mayıs 12 Twitter for Android aracılığıyla · Bu Tweet'i yerleştirdi

manşeti komşuda atalım!

Türkiye-Ermenistan Gazeteci Diyalog Programı

İlk kez Ermenistan'da yapılan bir seçim, Türkiye medyasında bu kadar yer buldu. Eğer bu diyalog programı olmasaydı, basında yer almasına imkan yoktu.

Medyada bir anda algı normalleşmesi yaşandı. *“Evet, şimdi de Batıdaki komşumuz Yunanistan'dan doğudaki komşumuz Ermenistan'a seçim sonuçlarını almak için bağlanıyoruz”* ifadesi çok anlamlıydı.

Programa tekrar katılmayı ve bu sefer sadece Gümrü'de kalabilmeyi çok isterim. Bundan sonraki programı, Şubat 2013'te yapılacak Devlet Başkanlığı seçimlerine denk getirmenin çok yararlı olacağını düşünüyorum.

Can Ertuna, NTV

manşeti komşuda atalım!

Türkiye-Ermenistan Gazeteci Diyalog Programı

Sayın İlgili,

Hrant Dink Vakfı'nın organizasyonu ile Ermenistan'a gitme mutluluğuna sonunda kavuştum. Uzun zamandır beklediğim bir ziyaretti. Mesleki ve insani olarak bana çok şey kattı. Üzerinden yıllar geçtikten sonra bile orada gördüklerimin etkisinde olacağımdan eminim.

İki millet arasındaki sorunların çözümü yolunda elinizi değil, gövdenizi taşın altına koyduğunuzu görüyor ve ayakta alkışlıyorum.

Tarık Işık, Radikal

manşeti komşuda atalım!

Türkiye-Ermenistan Gazeteci Diyalog Programı

İlk canlı yayın bağlantısı tecrübemi

Ermenistan'dan gerçekleştirmiş oldum. Bu benim için mesleki açıdan çok önemli bir deneyimdi. Ermenistan'da ziyaret ettiğimiz kurumlarla gelecekteki haber paylaşımı konusunda işbirliği yapabileceğimiz için mutluyum.

Elif Özgen, CNN Türk

Katılımcılar ve Görüşülen Kurumlardan Gelen Öneriler

- Bir sonraki programın, Ermenistan siyasetinde asıl belirleyici seçim olan Devlet Başkanlığı seçimleri döneminde uygulanması
- Program boyunca yapılan görüşmelerin profesyonel bir şekilde görüntü kaydının alınması, işlenmesi ve hızlıca paylaşılması
- Program sonrası medyada yayınlanan Türkçe haberlerin Ermenice'ye tercüme edilmesi ve Ermenistan'da görüşülen kurum ve medya kuruluşları ile paylaşılması
- Programın sadece gazetecilerle sınırlı kalmaması, her iki ülkeden akademisyenler, kanaat önderleri ve aktivistlere özel programlar tasarlanması

manşeti komşuda atalım!